

Th. Nielsen: Jeg skal kun gjøre et Par Bemærkninger angaaende et Par Spørgsmaal. Jeg skal da først angaaende Erstatning til Østersfiskerne i Limfjorden udtale, at vi jo nu have hørt de to modsatte Parter fremkomme med deres Anmærkninger, det ærede Medlem fra Østfide Amts 2den Valgfreds (Sagb), der jo synes, at vi yde alfor Lidt, og det ærede Medlem for Holbæk Amts 3die Valgfreds (Taubert), der mener, at Forpagterne slet ikke skulle have Noget. Jeg tror, at det overhovedet er meget vanskeligt, og jeg kan forestene gjerne sige umuligt, at godtgjøre, hvorvidt den Maade, de vedkommende Forpagtere have drevet Østersfiskeriet paa, har havt den frugtbringende Indflydelse, som man fra deres Standpunkt vil mene; men paa den anden Side var den oprindelige Østersforpagtningskontrakt affattet paa en saadan Maade, at den maatte kunne give Forpagterne Anledning til at tro, at de under uvisse Omstændigheder maatte kunne erholde en Godtgjørelse af Staten eller et Udvikent paa anden Maade. Derfor har ogsaa Folkethinget gjentagne Gange stillet sig paa det Standpunkt, at man har sagt: Østersforpagterne have ingen juridisk Ret til at faae Noget, men paa den anden Side maa vi erkjende, at den Maade, hvorpaa Forpagtningskontrakten er affattet, i Forbindelse med den meget store Fortjeneste, som Statskassen fik i de følgende Aar, efter at de nuværende Forpagtere vare fratraadte, give Anledning til, at man yder dem, ikke en Erstatning, det vil jeg ikke kalde det, men en mindre Sum, navnlig af Hensyn til Kontraktens Affattelse. Folkethinget har enstemmig i 1879 stillet sig paa det Standpunkt at anbefale Andragendet til Finansministeren. Finansministeren raadspurgte sin Konsulent, men Konsulentens Erklæring var jo Forpagterne i høi Grad ugunstig, endog i saa høi Grad, at han paadrog sig en Proces med vedkommende Forpagtere, som Forpagterne vandt. Ijor sagde man: Nu vil man afvente den Sags Skjebne, det var Udvalgets Mening allerede ijor, at, forsaavidt Sagen maatte falde ud til Forpagternes Gunst, vilde man ikke fravige sin tidligere Stilling. Processen faldt ud til den Side, og det er i Fortsættelse deraf, at man vil give denne Sum, ikke fordi de have noget juridisk Krav derpaa, en Sum af 20,000 Kr., som jo den høitæredede Finansminister forestene ikke absolut modsætter sig, og som jeg haaber, vil blive vedtaget, saameget mere som det, saavidt jeg skjønner, er i Overensstemmelse med Folkethingets Holdning i 1879 og i Overensstemmelse med Udvalgets Stilling ijor, da der ikke kom til at foreligge nogen Afstemning fra Udvalget for Thinget, eftersom man udvatte Sagen. Jeg skal dernæst henlede Opmærksomheden paa Betænkningens Nr. 205 angaaende Livsforfærings- og Forsørgelsesanstalten. Som ærede Medlemmer ville vide, garanteres denne Anstalt af Statskassen. Den har efter mit Skjøn et dobbelt Formaal.

Først det, at Staten kan henvise sine Embeds- og Bestillingsmænd til at fikke sig selv og deres eventuelle Enker i Anstalten paa den billigst mulige og tillige en sikker Maade, hvorhos ogsaa Andre — hvad man navnlig i 1871 gjorde Regning paa — af Arbeidsklassen og Middelflassen kunde søge at fikke sig i Anstalten. For at garantere baade Embedsmændene og deres eventuelle Enker og de Andre af Arbeids- og Middelflassen, som vilde benytte Anstalten, paa bedste Maade, var det, at Staten garanterede den. Man ventede sig dengang et stort Udbytte af denne Anstalt, navnlig for Arbeids- og Middelflassen. Jeg tror ikke, at denne Forventning saa ganske har holdt Stik, uden at jeg i mindste Maade skal sige, at det er Anstaltens Skjlb. Det forekommer mig tvertimod, at der gjøres Udsigt fra Anstaltens Side, baade ved Agenter og paa anden Maade, for at henlede Folks Opmærksomhed derpaa. Jeg kan ikke Andet end fra mit Standpunkt erkjende, at det forekommer mig, at i en Anstalt, som Staten fikker, ville de Raagjældende have en større Garanti end i de private Anstalter. Altsaa, det er den ene Side af Anstaltens Opgave og det ene Formaal med Statens Garanti. Det Andet maa siges at være det, at Pengene, som indflyde i Anstalten, udbydes paa bedste Maade. Saa ofte jeg har set Listerne, som iaar findes aftrykte i Betænkningen under Nr. 205, har jeg altid, naar jeg har været tilstede, henledt baade Ministerens og Folkethingets Opmærksomhed paa den Maade, hvorpaa Ublaane findes Sted. Nu veed jeg meget godt, at for Liden er der jo ikke synderlig Pengemangel eller egentlig ingen Pengemangel, og at det er lettere at erholde Laan end tidligere, og der er jo ogsaa i den sidste Tid gjort Noget for at hjælpe Husmændene ved Oprettelsen af nye Kreditforeninger; men hvem veed, hvorlænge den gode Tid kan vare. Naar man derfor ser paa, hvorledes disse Penge ublaanes, som i Birkeligheden gaa til de Høistbeddende, kan jeg ikke Andet end udtale, at det forekommer mig at være en Ubillighed mod de smaa Bestiddere. Anstalten tager 4½ pSt.; allerede Berettigelsen hertil forekommer mig noget tvivlsom, naar den lovlige Rente er 4 pSt.; men imidlertid kan man dog sige, at dette fremmer det første af mig nævnte Formaal: at skaffe Embedsmænds og Bestillingsmænds eventuelle Enker — og ogsaa Andre, der ville benytte Anstalten — Sikkerhed for den mindste Præmie; det kan man sige til Undskyldning for, at man tager denne Rente. Derimod finder jeg egentlig ingen Undskyldning for, at der slet intet Laan findes under 4,000 — der er et enkelt paa 4,000 Kr. — men derimod meget store, saaledes endog paa paa 340,000 Kr. og paa 100,000 Kr., saa at der af den hele Sum, som er 1,300,000 Kr., ialt er anbragt 838,000 Kr. i Laan paa over 30,000 Kr. (Th. Nielsen: Der findes ogsaa et paa 3,000 Kr.) Det ærede